

Utskottsinitiativ för lagstiftning om slopad straffrabatt för unga myndiga

I dag särbehandlas unga vuxna i åldern 18–21 år straffrättsligt genom en schabloniserad straffrabatt som i princip alltid tillämpas. Den schabloniserade straffrabatten innebär att en 18-åring får 50 procents reduktion i förhållande till det straffvärde som gäller för någon som är äldre än 21 år. Motsvarande reduktion för en 19-åring är 33 procent och en 20-åring 25 procent.

Den s.k. ungdomsreduktionsutredningen har i betänkandet ”Slopad straffrabatt för unga myndiga” (SOU 2018:85) lagt fram ett författningsförslag som innebär att den schabloniserade straffrabatten för unga mellan 18–21 år avskaffas. Förslaget innebär bland annat att 29 kap. 7 § brottsbalken ändras så att det anges att en gärningspersons ålder ska beaktas särskild vid straffmätningen om brottet begåtts innan han eller hon fyllt 18 år och inte – som idag – innan han eller hon fyllt 21 år.

Regeringen har valt att inte gå vidare med utredningens förslag. Istället har regeringen kommit överens med Centerpartiet och Vänsterpartiet att utreda en straffrabatt för unga mellan 18–21 år som i princip fortsatt ska gälla i de allra flesta fallen. Enligt det förslaget ska endast fall där en person mellan 18–21 år, som tidigare dömts för brott där minimistraflet är ett års fängelse och därefter ska dömas för ett nytt brott med minimistraflet två års fängelse undantas från straffrabatt. Det innebär bland annat att en 20-åring som tidigare dömts för flera rån och på nytt döms för rån alltjämt kommer få en schabloniserad straffrabatt. Det innebär också att en 20-åring som tidigare är dömd för mord och på nytt döms men nu för försök till mord kommer få en schabloniserad straffrabatt.

Moderaterna anser att den som är myndig och begår ett brott också ska behandlas som vuxen när straffet ska bestämmas. Precis som övriga vuxna lagöverträdare innebär det att andra påföljder än fängelse ska väljas i första hand – men när det väl rör sig om brott på fängelsenivå så ska straffen motsvara brottets allvar. Moderaterna vill därför att det förslag som läggs fram i ungdomsreduktionsutredningen och som innebär att straffrabatten för de mellan 18–21 år avskaffas nu införs i svensk lagstiftning.

Även efter det att straffrabatten för de mellan 18–21 år slopas innebär bestämmelsen i 29 kap. 3 § första stycket 3 brottsbalken att domstolen har ett utrymme att som en förmildrande omständighet vid bedömningen av straffvärdet beakta särskilt om den tilltalades handlande stått i samband med hans eller hennes bristande utveckling, erfarenhet eller omdömesförmåga. Ungdomsreduktionsutredningen har bedömt att den bestämmelsen kommer att tillämpas i större utsträckning med den ändring som vi nu föreslår.

Förslaget innebär att vissa nya tröskeffekter kommer uppkomma – särskilt mellan den som är 17 år och döms för brott respektive den som är 18 år. Bland annat mot denna bakgrund vill Moderaterna på sikt se en bred översyn av det straffrättsliga systemet även för de under 18 år.

Den kritik som framförts mot ungdomsreduktionsutredningens förslag under remissbehandlingen bör behandlas i samband med Justitieutskottets fortsatta beredning av ärendet.

Den kostnad som förslaget medför ska finansieras – Moderaterna vill att det i första hand sker genom att använda de resurser som frigörs genom att regeringens föreslagna utvecklingsår inte

införs och att regeringens satsning på innovationsrådet omfördela. Förslaget väntas inte medföra några extra kostnader under innevarande år.

Förslag

Moderaterna föreslår att Justitieutskottet tar initiativ till förändring av 29 kap. 7 § brottsbalken och annan relevant lagstiftning för att den s.k. straffrabatten för unga myndiga avskaffas och att den som är 18 år eller äldre i straffrättsligt hänseende behandlas som vuxen, i enlighet med förslaget i utredningen (SOU 2018:85).

Johan Forssell (M)